

Załącznik do Uchwały Nr 55/2011

Zarządu Powiatu Jarosławskiego

z dnia 9 maja 2011 r.

Powiatowy Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011-2016

Spis treści

Wstęp

I. Podstawy prawne	4
II. Diagnoza	5
1. Wyniki badań ankietowych.....	5
2. Dane statystyczne dotyczące sytuacji społecznej rodzin.....	10
III. Rodzicielstwo zastępcze.....	13
IV. Infrastruktura – zasoby instytucjonalne działające w obszarze pomocy dziecku	16
V. Działania	18
1. Wspieranie wychowania dzieci w rodzinie i środowisku	19
2. Kreowanie działań na rzecz aktywizacji dzieci i młodzieży	20
3. Rozwój placówek i system zabezpieczenia opieki	20
VI. Finansowanie programu.....	21
Podsumowanie.....	22
Wykaz tabel	

Wstęp

Budowa systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie to zadania własne gmin i powiatu.

Popatrzmy jednak na nasz program przede wszystkim jako na własne, osobiste zadanie i zadajmy sobie następujące pytania:

1. Dlaczego chcemy go wprowadzić?
2. Jakich rezultatów oczekujemy w wyniku jego realizacji?
3. Do kogo głównie go adresujemy?

I oto odpowiedź:

Chcemy, aby nasze dzieci były:

- ZDROWE I BEZPIECZNE

- AKCEPTOWANYMI, POŻYTECZNYMI CZŁONKAMI SPOŁECZENOŚCI W KTÓREJ WZRATAJĄ I ŻYJĄ

oraz

- ROZWINĘŁY SVOJE ZDOLNOŚCI I ZREALIZOWAŁY W DOROSŁYM ŻYCIU SVOJE MARZENIA I CELE

Osiągniemy to wszystko najpełniej, gdy nasze dzieci będą wzrastać w zdrowych, wypełniających swoje funkcje rodzinach albowiem rodzina właśnie jest najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka, w każdym okresie jego rozwoju. Dlatego też należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wypełniała swoje funkcje. Rodzina powinna otrzymywać wsparcie od wszelkich instytucji publicznych, osób i organizacji działających w lokalnym środowisku.

Przemiany społeczno-gospodarcze, które nastąpiły w Polsce w ostatnich latach przyczyniły się do istotnych zmian w funkcjonowaniu rodzin. Mimo wielu pozytywnych stron, transformacja przyczyniła się do powstania nowych, a także do pogłębienia już istniejących problemów społecznych. Wiele rodzin zaczęło borykać się z problemami bezrobocia, niewydolnością ekonomiczną, pojawiło się zjawisko emigracji zarobkowej na olbrzymią skalę

i co za tym idzie zjawisko „euro- sieroctwa”. Rozluźnieniu uległy więzy rodzinne, nastąpił upadek autorytetów i deprecjacja znaczenia instytucji odpowiedzialnych za wychowanie.

Nadal aktualne pozostają problemy uzależnień od alkoholu i coraz częściej od środków psychoaktywnych. Dlatego obok rodzin, które wypełniają prawidłowo wszystkie swoje funkcje oraz zapewniają komfort bytowy i psychiczny dzieciom, występują rodziny niewydolne wychowawczo, niezdolne do zaspokojenia podstawowych potrzeb swojego potomstwa. W przypadku rodzin niewydolnych wychowawczo, w których rodzice biologiczni nie podejmują żadnych kroków w celu poprawienia sytuacji oraz nie potrafią lub nie mogą wypełnić swoich obowiązków rodzicielskich, dochodzi często do sytuacji, w której decyzją sądów rodzinnych zostaje im ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. Konsekwencje tych działań ponoszą przede wszystkim dzieci, które trafiają do rodzin zastępczych, adopcyjnych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni trzech lat w domu Dziecka w Jarosławiu umieszczonych zostało 14 dzieci, a w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem umieszczono 13 dzieci. W porównaniu do innych powiatów zwłaszcza Polski zachodniej i północnej liczba dzieci umieszczonych poza rodziną w stosunku do liczby wniosków jest około połowę mniejsza. Nie mniej wzrastająca ostatnio liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, skłania nas do określenia nowych kierunków działań w zakresie ochrony dziecka i rodziny .

Chcemy by :

- umieszczenie dziecka poza rodziną stało się czynnością ostateczną
- umieszczenie dziecka poza rodziną stało się czynnością doraźną
- umieszczenie dziecka poza rodziną stało się czynnością dopuszczalną tylko w rodzinach zastępczych lub placówkach rodzino podobnych.

I . PODSTAWY PRAWNE

Działania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną , w tym zadania zapisane w programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
2. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 4 czerwca 2010r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U Nr 110 Poz. 733).
3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie jarosławskim na lata 2008-2015.

II. DIAGNOZA

Szczegółowa diagnoza społeczna dotycząca obszarów opieki nad dzieckiem i rodziną zawarta jest w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie jarosławskim na lata 2007-2015.

1. Wyniki badań ankietowych

Poniżej zaprezentowane zostaną najważniejsze problemy społeczne, aktualnie występujące w naszym środowisku (pow. jarosławskim), dotyczące w szczególności rodzin, dzieci i młodzieży.

W celu należytego opracowania programu opieki nad dzieckiem i rodziną w pow. jarosławskim przygotowano kwestionariusz ankiety skierowany do mieszkańców powiatu, zawierający ich opinie i poglądy na temat problemów społecznych w ich najbliższym środowisku. Ankiety zostały rozprawdzone wśród uczniów szkół średnich, klientów ośrodków pomocy społecznej oraz pracowników Sądu Rejonowego w Jarosławiu. Ilość zebranych ankiet wyniosła 148 szt.

Tabela.1

L.p	Jakie problemy społeczne uważa Pan/i za najważniejsze w swojej miejscowości (wybór 3 odpowiedzi)	Wynik
1	Nieporadność życiowa	51
2	Ubóstwo	50
3	Bezrobocie	117
4	Alkoholizm	102
5	Bezradność opiek-wychowawcza	26
6	Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego	23
7	Niski poziom wzajemnej pomocy między rodzinami	28
8	Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	26
9	Niepełnosprawność członka rodziny	7
10	Brak opieki instytucjonalnej (żłobek, dzienny dom pobytu dla osób	25

	zależnych , dzieci, os. starsze, niepełnosprawne)	
11	Inne: - Obojętność na to, co się dzieje dookoła	1

Są to problemy, z którymi zmierza się w Polsce większość środowisk . Jak wynika z powyższej tabeli do najważniejszych problemów społecznych ankietowani zaliczyli: bezrobocie (117 odpowiedzi), alkoholizm (112 odpowiedzi), nieporadność życiową (51 odpowiedzi) .

Tabela 2.

L.p	Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/i za najważniejsze w swojej miejscowości? (3 odpowiedzi).	Wyniki
1	Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	78
2	Przemoc domowa	24
3	Przemoc szkolna	25
4	Alkohol i papierosy	103
5	Narkotyki	32
6	Chuligaństwo	73
7	Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	76
8	Niewystarczające działania świetlic szkolnych w zakresie zapewnienia opieki dzieciom w godz. pozalekcyjnych	29
9	Inne: brak miejsc dla młodzieży, gdzie mogłaby spotykać się, brak zainteresowania ze strony rodziców	2

Do najważniejszych problemów społecznych dzieci i młodzieży respondenci zaliczyli: alkohol i papierosy (103 odpowiedzi), brak pozytywnych wzorców i autorytetów (78 odpowiedzi), brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (76 odpowiedzi), chuligaństwo (73 odpowiedzi).

Tabela 3.

L.p	Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/i za najważniejsze na terenie swojej miejscowości (1 odpowiedź)	Wyniki
1	Niedobór placówek wychowania przedszkolnego	14%
2	Niepełne wykorzystanie bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (ferie, wakacje)	32%
3	Brak form kształcenia zawodowego	16%
4	Brak form kształcenia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	15%
5	Niewystarczające wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	23%
6	Inne	0

Powyższe dane odzwierciedlają problemy społeczne w obszarze edukacji. Wyniki te pozwalają stwierdzić, że istnieje większe zapotrzebowanie na wykorzystanie podczas ferii i wakacji bazy szkolnej- takie stanowisko prezentuje 32% badanych. 23% badanych uważa, że w swoim środowisku nie mają wystarczającego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Pocieszający jest fakt, że większość badanych (66%) czuje się bezpiecznie w swojej miejscowości.

Tabela 4.

L.p	Jakie rozwiązania mogą być odpowiedzią na problemy dzieci i młodzieży (3 najważniejsze odpowiedzi)	Wyniki
1	Tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogłaby się spotykać i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia	105
2	Budowa nowych i wyposażenie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów	94
3	Organizacja tematycznych kół zainteresowań	60
4	Organizacja zajęć pozaszkolnych	66
5	Zwiększenie dostępności do Internetu	37
6	Organizacja dyskotek wolnych od używek	25
7	Organizacja zajęć uświadamiających o skutkach nałogów oraz monitorowanie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i tytoniu	33

	nieletnim	
8	Inne	0

W ocenie większości ankietowanych rozwiązaniem problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży jest tworzenie świetlic i lokali , w których można prowadzić różnego rodzaju zajęcia, celem miłego spędzania wolnego czasu. Również rozwiązaniem problemu byłyby budowa nowych i wyposażenie obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów.

Tabela nr 5

L.p	Jakie działania Gminy /Powiatu mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych (3 najważniejsze odpowiedzi)	Wyniki
1	Pozyskiwanie funduszy unijnych na kwestie społeczne	101
2	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	71
3	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	59
4	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	60
5	Utworzenie spółdzielni socjalnych	34
6	Uświadomienie ludziom, że nie są bezkarni	70
7	Inne: zaangażować osoby bezrobotne do pracy na rzecz gminy	2

Pozyskiwanie funduszy unijnych na kwestie społeczne oraz organizowanie kursów i szkoleń dla osób ankietowanych pracy to zadaniem osób ankietowanych działania jakie mogą wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych.

Metryczka:**W ankiecie brało udział:**

Ze względu na płeć:

- 93 kobiety i 55 mężczyzn

Ze względu na miejsce zamieszkania:

Miasto	Wieś
57	91

Ze względu na wiek:

17-24 lata	25-30 lat	30-40 lat	Od 40 lat
58	32	30	28

Ze względu na wykształcenie:

Podstawowe	Średnie	Zawodowe	Wyższe
34	48	17	49

2. Dane statystyczne dotyczące sytuacji społecznej rodzin

Zestawienie ilości urodzeń dzieci w gminach powiatu jarosławskiego w latach 2005-2010

Tabela 6

L.p	Gmina	rok 2005	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	Rok 2010
1	UG. Chłopice	50	52	41	62	57	50
2	UG. Jarosław	128	145	144	163	153	122
3	UG. Laszki	85	90	92	90	82	65
4	UG. Pawłosiów	78	83	92	87	93	90
5	UM. Pruchnik	103	104	121	141	118	120
6	UG. Radymno	111	112	121	137	135	151
7	UG. Rokietnica	47	60	45	52	63	50
8	UG. Rożwienica	59	71	59	61	74	67
9	UG. Wiązownica	121	104	126	158	155	143
10	UM. Jarosław	393	337	383	371	366	353
	Ogółem	1175	1158	1224	1322	1296	1211

Analiza liczby urodzeń dzieci w powiecie jarosławskim wskazuje na spadek urodzeń dzieci. Spowodowane jest to niekorzystnymi warunkami bytowymi rodzin oraz sytuacją gospodarczą (bezrobocie, niskie zarobki, niepewność pracy itp.).

Największą liczbę urodzeń dzieci, bo aż 1322 odnotowano w roku 2008 i można domyślać się, że to skutek wprowadzenia dofinansowania tzw. „becikowego”.

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost przestępczości wśród nieletnich. Proces demoralizacji rozpoczyna się od pozornie niegroźnych zachowań, jak: cwaniactwo, wagarowanie, brak poszanowania rodziców, nauczycieli. Potem zachowania te przechodzą w bardziej poważniejsze, jak: organizowanie się w grupy przestępcze, wymuszanie pieniędzy, zażywanie narkotyków.

Przestępczość wśród nieletnich w latach 2007-2009 na terenie powiatu jarosławskiego

Tabela 7

Ujawnione czyny karalne popełnione przez osoby nieletnie	rok 2007	rok 2008	rok 2009	Rok 2010
	168 czynów karalnych	126 czynów karalnych	88 czynów karalnych	166 czynów karalnych
Osoby nieletnie zarejestrowane jako osoby zagrożone demoralizacją	86	114	55	42

Powyższe dane zawarte w tabeli nr 2, obrazują skalę zjawiska demoralizacji przestępczości wśród osób nieletnich, które dopuściły się czynów karalnych, zaś naliczanie tych czynów przez KP Policji odbywa się na zasadzie – popełniony czyn karalny przez 1 osobę więcej niż 1 raz (np. 2 razy) ewidencjonowany jest jako kolejny (np. tak jak gdyby były to 2 osoby), choć czyn ten dotyczy tego samego sprawcy popełniającego przestępstwo.

Natomiast dane zawarte w tabeli nr 3 obrazują środowisko rodzinne nieletnich naruszających porządek prawny, gdzie sprawca czynu karalnego jako 1 osoba bez względu na ilość popełnionych czynów karalnych.

ŚRODOWISKO RODZINNE

Tabela 8

Struktura rodziny	ROK	Pełna	Rozbita	Rodzina zrekonstruowana	konkubinat	Rodzina zastępcza	Osoba samotnie wychowująca-ojciec	Osoba samotnie wychowująca-matka	Dziadkowie	Opiekun prawny	ogółem
	2007	99	18	2	2	4	1	9	0	2	137
	2008	105	2	0	5	5	5	19	2	1	144
	2009	77	1	1	3	2	3	8	1	2	98
	2010	90	2	3	3	1	6	21	0	4	130

Z informacji uzyskanej z Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu wynika, że zjawisko popełniania przez osoby nieletnie czynów karalnych w powiecie jarosławskim ma tendencję wzrastającą. Nieletni, którzy dopuścili się czynów karalnych najczęściej wywodzili się z rodzin pełnych, których rodzice posiadali pełną władzę rodzicielską. W większości rodziny te można zaliczyć do tzw. „normalnych-przeciętnych rodzin”.

Znikomy procent nieletnich pochodzi z rodzin patologicznych, dotkniętych najczęściej alkoholizmem jednego z rodziców.

Przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich zmusza nas do zainteresowania się nie tylko faktami naruszania przez nich norm prawno-karnych, ale także ogromnie szkodliwymi ze społecznego punktu widzenia przejawami niedostosowania społecznego oraz zagrożenia demoralizacją. Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Jarosławiu – Wydziału Rodzinnego i Nieletnich wynika, iż statystyka rodzin objętych nadzorem kuratorskim kształtuje się następująco:

- rok 2008 – 32 nadzory kuratorskie
- rok 2009 – 32 nadzory kuratorskie
- 31.12.2010 – 31 nadzorów kuratorskich

Powyższa statystyka dotyczy wyłącznie spraw, w których rodzicom została ograniczona władza rodzicielska.

Zestawienie rodzin objętych pomocą społeczną w powiecie jarosławskim w latach 2007-2010.

Tabela 9

L.p	Gmina	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego				Wielodzietność				Samotne wychowanie dziecka			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
1	Pawłosiów	95	80	29	64	74	63	22	50	21	17	7	14
2	Chłopice	80	79	82	84	20	25	29	30	20	21	27	29
3	Rokietnica	96	84	45	42	86	75	34	31	19	9	11	11
4	Pruchnik	102	105	140	92	90	80	101	42	28	32	38	38
5	Laszki	24	16	47	15	13	2	37	93	11	14	10	33
6	Radymno	30	36	44	56	11	29	11	19	20	17	25	29

7	Rożwienica	89	46	72	77	26	19	11	13	21	28	28	30
8	Wiązownica	48	46	46	46	32	37	37	37	14	14	14	14
9	Jarosław	191	146	118	63	70	52	39	46	134	103	84	17
10	Ogółem	755	638	623	539	422	382	321	361	288	255	244	215

Według danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu jarosławskiego wynika, że współczesne rodziny, korzystające z pomocy finansowej to rodziny borykające się najczęściej z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Są to również rodziny wielodzietne oraz te, w których dzieci wychowywane są przez jednego rodzica. Jak wynika z powyższej tabeli z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pomocą społeczną w 2007r. objętych było 755 rodzin w powiecie, natomiast w 2010r. – 539 rodzin.

Również liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu wielodzietności oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka wykazuje tendencję malejącą.

III . Rodzicielstwo zastępcze

Rodzina zastępcza to jedna z form opieki nad dziećmi, które nie mają właściwej opieki rodziców . W tych rodzinach umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich, albo też władza ta została im ograniczona.

W rodzinie zastępczej przebiega proces wychowawczy nad dziećmi , prowadzony przez opiekunów zastępczych , z pomocą pracowników socjalnych, psychologów i pedagogów ośrodka adopcyjno-opiekuńczego.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na mocy postanowienia sądu rodzinnego.

Aby stać się rodziną zastępczą, kandydaci muszą przejść odpowiednie szkolenie i otrzymać zaświadczenie o uzyskaniu kompetencji w tym zakresie, osoby spokrewnione , nie muszą spełnić tego warunku.

Rodziny zastępcze dzielą się na :

- **spokrewnione z dzieckiem** (kiedy dzieckiem opiekuje się krewny, np. babcia)
- **niespokrewnione z dzieckiem** (kiedy opiekunem jest osoba niespokrewniona z dzieckiem)
- **niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe :**
 - a) *wielodzietne* (rodziny, w których jednorazowo przebywa od trojga do sześciorga dzieci)
 - b) *niespokrewnione z dzieckiem* (kiedy opiekunem jest osoba niespokrewniona z dzieckiem)

c) o charakterze pogotowia rodzinnego (rodziny , do których trafia nie więcej niż trójka dzieci i przebywa w nich do czasu uregulowania sytuacji , zwykle po kilku miesiącach wracają do rodziców biologicznych lub do domów dziecka).

Bezpośrednimi wykonawcami i koordynatorami zadań opiekuńczych w stosunku do dzieci i rodzin wymagających takiej pomocy , są pracownicy powiatowych centrów pomocy rodzinie. Są oni także wykonawcami postanowień sądowych w części dotyczącej zapewnienia rodzinie zastępczej stosownej pomocy.

Tabela 10

ROK		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Spokrewnione rodziny zastępcze		60	58	62	71	70	74	79	80	78	62
Dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych		81	75	82	91	97	107	116	117	108	83
Niespokrewnione rodziny zastępcze		6	6	9	10	9	9	10	10	11	11
Dzieci w niespokrewnionych rodzinach zastępczych		7	7	10	11	10	10	15	15	16	17
RAZEM	Rodziny	66	64	71	81	79	83	89	91	89	73
	Dzieci w rodzinach zastępczych	86	82	92	102	107	117	131	133	124	100

Liczba rodzin zastępczych ogółem (stan na 31 grudnia 2010r.)

Tabela 11

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny spokrewnione	73	97
Rodziny niespokrewnione	9	14

Rodziny zawodowe – specjalistyczne	1	1
Rodziny Zawodowe – wielodzietne	1	3

**Rodziny zastępcze spokrewnione w poszczególnych
gminach powiatu jarosławskiego
(stan na 31 grudnia 2010 r.)**

Tabela 12

Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w tych rodzinach
Miasto Jarosław	42	63
Miasto Radymno	2	2
Chłopice	3	5
Jarosław	5	6
Laszki	3	3
Pawłosiów	1	1
Pruchnik	4	4
Radymno	11	13
Rokietnica	3	6
Rożwienica	0	0
Wiązownica	4	5

**Wysokość pomocy dla rodzin zastępczych
w latach 2001 – 2010**

Tabela 13

Rok	kwota

2001	744.500
2002	817.630
2003	908.860
2004	947.108
2005	1.033.378
2006	1.044.537
2007	1.101.418
2008	1.112.788
2009	1.059.115
2010	1.040.156

Jak wynika z przedstawionych tabel- ilość rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych była najwyższa w roku 2008 . Pozytywną tendencją jest wzrost liczby niespokrewnionych rodzin zastępczych.

IV. Infrastruktura – zasoby instytucjonalne działające w obszarze pomocy dziecku.

Tabela 14

Nazwa placówki – organ prowadzący	Rodzaj prowadzonej działalności
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych wsparcia dziennego i opiece rodzinnej.
Świetlica środowiskowa prowadzona przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Jarosławiu	Pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą typu dziennego tzn . pomoc w nauce, zajęcia rekreacyjne, dożywianie. (27 osób)

- przy Parafii Królowej Polski	(27 osób)
- przy parafii Bożego Ciała	(28 osób)
- przy Parafii Matki Bożej Bolesnej	
Stowarzyszenie Rodzin Kolpinga Świetlica w Jarosławiu przy ul. 3 Maja 49	Pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą typu dziennego tzn . pomoc w nauce , zajęcia rekreacyjne , dożywianie . (200 osób).
Stowarzyszenie Profilaktyki i Wspierania Rozwoju Osobowości Dzieci i Młodzieży , Świetlica Socjoterapeutyczna „Wzrastanie” Os. Jagiełły w Radymnie.	Pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą typu dziennego tzn. pomoc w nauce, zajęcia rekreacyjne , dożywianie (25 osób).
Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Przemyśle	Szkolenie rodzin zastępczych i prowadzenie terapii rodzinnej oraz przygotowywanie rodzin do przysposobienia dziecka.
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Świetlica Socjoterapeutyczna w Jarosławiu Os. Jagiellonów	Pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą typu dziennego tzn. pomoc w nauce , zajęcia rekreacyjne, dożywianie (20 osób).
Dom Dziecka w Jarosławiu	Pełni funkcję socjalizacyjną dla 36 wychowanków.
Środowiskowy Klub Integracji w Radymnie działający w ramach projektu „Trzeźwa Gmina Chmielnik” Oś. Jagiełły	Pełni funkcję terapeutyczną dla osób uzależnionych
Parafialna Świetlica socjoterapeutyczna w Radymnie	Pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą . (40 dzieci).
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Placówka wspomagająca ucznia i rodziców w sytuacjach zagrożenia realizacji programu edukacyjnego oraz prowadząca działania profilaktyczne w tym zakresie.

V DZIAŁANIA

Działania na lata 2011-2016 dla strategicznych celów powiatowego programu pomocy dziecku

Rozdział „opieka nad rodziną i dzieckiem” zawarty w ustawie o pomocy społecznej nakłada obowiązek udzielania pomocy rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecka poprzez:

- poradnictwo rodzinne,
- terapię rodzinną rozumianą jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań,
- pracę socjalną ,
- zapewnienie dziecku opieki i wychowania poza rodziną .

W celu wsparcia funkcji opiekuńczej rodziny dziecko winno być objęte opieką i wychowaniem w następujących rodzajach placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego:

- opiekuńczej , prowadzonej w formie kół zainteresowań , świetlic , klubów , ognisk wychowawczych , które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych organizacji czasu wolnego,
- specjalistycznej , w której realizowany jest program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny w tym terapia pedagogiczna , psychologiczna , rehabilitacja , resocjalizacja.

W przypadku , gdy wsparcie kierowane dla rodzin naturalnych w sprawowaniu opieki nad dzieckiem okaże się nieskuteczne będzie zapewniona dziecku opieka w rodzinie zastępczej bądź w ostateczności w placówce opiekuńczo-wychowawczej , mającej charakter wielofunkcyjny. Zakłada się docelowo zwiększenie ilości rodzin zastępczych niespokrewnionych do 25 % liczby ogółem. Przyjmujemy w programie założenie , że dzieci pochodzące z naszego powiatu a przebywające w naszym domu dziecka i na terenie innych powiatów , będą trafiać do rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych . Od dwóch lat do rodzin zastępczych trafiło w ten sposób 8 wychowanków. W tenże sposób przybywa na zwalniane miejsce coraz więcej dzieci z innych powiatów. Jest to ze względów kosztowych sytuacja korzystna dla naszego powiatu, dlatego też proces będzie nadal kontynuowany.

Sztandardowe niejako hasło reformy instytucjonalnego systemu opieki „Likwidujemy domy dziecka na rzecz rodziny” nie znalazło potwierdzenia w statystykach krajowych, liczba dzieci

tam umieszczonych nie spadła a nawet lekko wzrosła, natomiast nie powiększyła się sama liczba tych domów.

W programie nie zakłada się likwidacji domu dziecka lecz przekształcenie go stopniowo w jednostkę wielofunkcyjną , która będzie realizować programy usamodzielnienia, tworzyć mieszkania chronione oraz aktywnie uczestniczyć w procesie powrotu dziecka do rodziny.

Wielofunkcyjność domu polegać będzie na tworzeniu w nim hostelu , mieszkań chronionych oraz pełnienia roli częściowo interwencyjnej. Zadania te pomogą usprawnić system opieki w powiecie i odpowiadać będą na pojawiające się zapotrzebowanie na tego typu usługi. Jako podstawową formę wsparcia opiekuńczo-wychowawczego w środowisku spełniać będą świetlice wychowawcze, w których realizowane będą wieloaspektowe oddziaływania zmierzające do wspomagania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej . Zapewnienie miejsc pracy w w/w placówkach należy do zadań gminy, powiat natomiast będzie finansował te, które będą mieć charakter ponadlokalny.

SZCZEGÓŁOWY ZAKRES DZIAŁAŃ PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO:

1. WSPIERANIE WYCHOWANIA DZIECI W RODZINIE I ŚRODOWISKU

Tabela 15

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
1. Organizowanie i prowadzenie terapii rodzinnej	2011	2016	PCPR	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna . Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Przemyślu.
2. Konsultowanie przez specjalistów trudnych problemów rodzinnych łącznie z wizytami w miejscu zamieszkania – utworzenia zespołów wsparcia rodziny	2011	2016	PCPR	Ośrodki pomocy społecznej , organizacje pozarządowe , kuratorzy sądowi , poradnia psychologiczno-pedagogiczna
3. Budowanie dobrej atmosfery pełnej akceptacji i społecznej przychylności dla idei rodzicielstwa	2011	2016	PCPR	Sąd Rodzinny , lokalne media, ośrodki pomocy społecznej .

zastępczego w tym szczególnie rodzin niespokrewnionych.				
4. Zapewnienie zwiększonej kwoty świadczeń dla rodzin niespokrewnionych i zawodowych	2011	2016	PCPR	Powiat

2. KREOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ AKTYWIZACJI DZIECI I MŁODZIEŻY

Tabela 16

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
1. Tworzenie i funkcjonowanie świetlic oraz klubów dla dzieci i młodzieży	2011	2016	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Rodzina Kolpinga, TPD	Miasto , gmina , PCPR
2. Organizowanie zajęć adaptacyjnych i spotkań integracyjnych dla młodzieży	2011	2016	Pedagodzy szkolni	Kuratorzy
3. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego w tym kolonii rehabilitacyjnych dla dzieci	2011	2016	TPD , Stowarzyszenie Rodzin Katolickich	PCPR
4. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej , zorganizowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy	2011	2016	PCPR Zespoły interdyscyplinarne w gminach	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Korytnikach.

3. ROZWÓJ PLACÓWEK I SYSTEM ZABEZPIECZENIA OPIEKI

Tabela 17

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
1. Rozwijanie wielofunkcyjności domu dziecka w Jarosławiu poprzez tworzenie mieszkań chronionych, hotelu oraz pełnienie częściowo funkcji interwencyjnej	2011	2016	Dom Dziecka	PCPR, Urząd Miasta , sponsorzy , powiat
2. Prowadzenie punktu	2011	2016	Powiat,	PCPR, Organizacje pozarządowe, Kościół

konsultacyjnego Stowarzyszenia Karan w Jarosławiu- działającego na rzecz osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin			Burmistrz Miasta Jarosławia	
3. Utworzenie i prowadzenie MOS (Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii)	2011	2016	Powiat Jarosławski	Kuratorium Oświaty, Sądy, Urzędy miasta i Gmin, PCPR
4. Utworzenie świetlicy dla dojeżdżającej młodzieży w Jarosławiu	2011	2016	Organizacje pozarządowe	Urząd Miasta, Starostwo
5. Tworzenie placówek integracyjnych dla dzieci chorych i niepełnosprawnych	2011	2016	Powiat	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
6. Tworzenie integracyjnych klubów środowiskowych	2011	Praca ciągła	Organizacje pozarządowe	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej
7. Rozwój rodzicielstwa zastępczego zawodowego oraz rodzin zastępczych niespokrewnionych o 5% rocznie	2011	Praca ciągła	PCPR	Sąd Rodzinny, media, parafie, Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy
8. Utworzenie pogotowia rodzinnego dla małych dzieci 0-3 lat	2012		PCPR	Sąd Rodzinny , Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania programu są:

- Środki własne powiatu:

a) będące w budżecie powiatu – obejmujące wydatki Domu Dziecka , Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego.

b) będące w budżecie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na finansowanie rodzin zastępczych, mieszkań chronionych.

- Środki własne gmin :

a) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

- środki własne organizacji pozarządowych

b) pochodzące z dotacji wojewody , marszałka oraz projektów EFS wspomagających działalność świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

4. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POWROTU DZIECKA DO RODZINY I ŚRODOWISKA (REINTEGRACJA RODZINY)

Tabela 18

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
1. Organizowanie spotkań z rodzicami naturalnymi	2011	Corocznie	PCPR	Kuratorzy Sądowi , TPD, MOPS , GOPS
2. Utworzenie dwóch mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	2011	2016	Powiat, PCPR	Urząd Miasta Jarosławia, Dom Dziecka w Jarosławiu
3. Tworzenie warunków bytowych w rodzinach patologicznych umożliwiających powrót do nich dzieci	2011	Praca ciągła	Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminy	PCPR
4. Zapewnienie 5% puli w zasobach mieszkalnych miast i gmin przeznaczonych dla wychowanków	2011	Praca ciągła	Samorządy gminne	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej

PODSUMOWANIE

Zaletą założonego systemu w programie jest to, że bazuje na sprawdzonych standardach europejskich , w których to dziecko pozostaje jak najdłużej w środowisku rodzinnym lub rodzinie podobnym. Założony system wspierania jest kompleksowy dotyczy sfery wychowawczej, opiekuńczej , psychologicznej i zawodowej oraz działań profilaktycznych.

System wsparcia oparty jest na działaniach wielu prężnie funkcjonujących organizacjach pozarządowych jak Towarzystwo Przyjaciół Dzieci , Rodzina Kolpinga , Stowarzyszenie Rodzin Katolickich , Stowarzyszenia KARAN, Stowarzyszenie „Wzrastanie” i innych.

Zagrożeniem realizacji w/w programu może być możliwość braku płaszczyzny współpracy z wieloma innymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się dzieckiem i rodziną (różnice interesów, instytucje podlegają różnym resortom, różne źródła finansowania), stan budżetu powiatu, skutki zmiany zasad finansowania opieki nad dzieckiem (każdy powiat płaci za swoje dziecko”).

Program będzie podlegał ewaluacji w trakcie realizacji oraz po jego zakończeniu.

Coroczne sprawozdanie z realizacji programu przedstawiane będą zarządowi w ramach całościowego sprawozdania z działalności PCPR.